

Behandling med Methotrexat

Du skal i behandling med medicinen Methotrexat (MTX), der blandt andet bruges til behandling af leddegigt, psoriasisgigt og hudpsoriasis.

SÅDAN VIRKER MEDICINEN

MTX virker ved at dæmpe eller standse betændelsesreaktioner i leddene. Betændelsesreaktioner er det, du mærker som smerter, varme, rødme, hævelse eller stivhed. Ved at standse disse betændelsesreaktioner modvirker MTX, at ødelæggelse af leddene udvikler sig.

MTX bruges som langtidsbehandling, og de fleste patienter tåler det gennem mange år. Cirka 75 % af alle leddegigtpatienter oplever god virkning.

Virkningen begynder efter 3-8 ugers behandling, undertiden senere, og den holder sig ofte nogle uger efter ophør med behandlingen.

SÅDAN FOREGÅR DEN MEDICINSKE BEHANDLING

MTX findes både som tabletter og til indsprøjtning (injektion) i væskeform og gives én gang om ugen.

MTX i tabletform

MTX er tabletter a 2,5 mg. Du skal synke tabletterne hele.

Du starter med en dosis på 7,5 mg 1 gang om ugen. Dosis øges derefter gradvist, og vedligeholdelsesdosis er normalt 15-25 mg, der tages 1 gang ugentligt. Du må kun ændre dosis efter aftale med en reumatolog eller en gigt-sygeplejerske.

Find en fast ugentlig dag, hvor du kan tage medicinen. Bliver du usikker på, om du har taget medicinen, bør du ikke tage ekstra medicin, men vente til næste uge.

Tag tabletterne i forbindelse med et måltid.

MTX i væskeform til injektion

Viser det sig, at du optager tabletterne dårligt eller får ubehag ved at tage MTX i tabletform, kan behandlingen ske ved hjælp af indsprøjtninger.

Tag ekstra folinsyre

MTX hæmmer B-vitaminet folinsyre. Du bør derfor tage et ekstra tilskud af dette vitamin hver uge, fx dagen efter, at du har indtaget MTX. Normal dosis er 5 mg, men aftal din dosis med en reumatolog eller gigt-sygeplejerske.

BIVIRKNINGER

Bivirkninger er sjældne ved behandling af gigt med små doser MTX. Risikoen for bivirkninger mindskes desuden, hvis du tager folinsyre.

Følgende bivirkninger kan forekomme:

- **Kvalme og madlede.** I starten får nogle lettere kvalme eller appetitløshed dagen efter indtagelse af tabletterne. Disse bivirkninger forsvinder ofte efter få uger eller ved at ændre medicinindtagelsen til om aftenen.
- **Diarré og irritation.** Enkelte får diarré eller irritation i munden.
- **Udslæt.** Udslett kan forekomme, men er yderst sjældent.
- **Hårtab.** Du kan opleve en let udtynding af håret, dog ikke i en grad, så det har kosmetisk betydning.
- **Påvirkning af lever og knoglemarv.** Leverens eller knoglemarvens funktion kan blive påvirket. Vi overvåger dette ved løbende blodprøvekontroller. Sker det alligevel, må vi mindske dosis eller stoppe behandlingen (eventuelt blot midlertidigt), indtil blodprøverne igen bliver normale.

- **Feber, hoste eller kortåndethed.** Oplever du disse symptomer fra lungerne, skal du kontakte din egen læge, Lægevagten eller gigtsygeplejersken.

Det kan af og til være nødvendigt at ophøre med behandlingen på grund af bivirkninger.

VÆR OPMÆRKSOM PÅ

Søg læge ved tegn på infektion

Får du høj feber eller tegn på infektionssygdom, skal du kontakte din egen læge eller Lægevagten. Der kan være grund til en ekstra blodprøvekontrol af blodprocent og hvide blodlegemer, som sendes til akut analyse på sygehuset.

Hold pause med MTX ved infektion

Får du en svær infektion, der skal behandles med antibiotika, skal du holde pause med MTX. Behandlingen kan genoptages, når du ikke længere får antibiotika. Rådfør dig med din læge, reumatolog eller gigtsygeplejerske.

Undgå præparater med acetylsalisylsyre

Du må ikke tage præparater med acetylsalisylsyre, da de kan øge MTX-koncentrationen i blodet. Det drejer sig fx om Albyl®, Kodimagnyl® og Aspirin®. Du må dog gerne tage Hjertemagnyl®.

Begræns dit forbrug af alkohol

MTX kan forstærke alkohols påvirkning af leveren. Vi anbefaler derfor, at du højst indtager 7 genstande alkohol ugentligt, mens du er i behandling. Hvis kontrolblodprøverne tyder på leverpåvirkning, får du besked om det af gigtsygeplejersken.

Undgå graviditet

Kvinder i behandling med MTX må ikke blive gravide, og mænd i behandling med MTX må ikke gøre en kvinde gravid. MTX kan give skader på et foster og kan påvirke mænds sædkvalitet. Sørg derfor for at bruge prævention, mens du tager MTX og mindst 3 måneder efter behandlingens afslutning.

Tag ikke MTX, hvis du ammer

Du må ikke tage MTX, hvis du ammer, da det muligvis kan skade barnet.

KONTROL

Du skal have taget regelmæssige blodprøver, så vi kan følge, om dosis er korrekt og holde øje med din lever- og knoglemarvsfunktion. I de første 2 måneder tager vi blodprøve hver 14. dag. Herefter hver 12. uge.

Før behandlingsstart tager vi et røntgenbillede af dine lunger, så vi senere kan sammenligne billeder, hvis vi har mistanke om påvirkning af lungerne.

Fortsættes...

KONTAKT OG MERE VIDEN

Har du spørgsmål, er du velkommen til at kontakte os. Vil du vide mere om leddegigt, kan du eventuelt søge på Patienthåndbogen.dk.

FORNYELSE AF RECEPT

Skal du have fornyet din recept på lægemidlet, så kontakt gigtsygeplejersken.

Kontakt

Mandag – fredag 8.00-15.00

Reumatologisk Afdeling

Tlf. 97 64 09 90

Gigtsygeplejersken

97 64 09 79

97 64 09 84

97 64 09 85

97 64 09 86

97 64 25 83

Hyppige spørgsmål om MTX

Er MTX en slags kemoterapi?

I doser på op til 25 mg per uge er MTX ingen cellegift og har ingen kemoterapivirkning. I Lægemiddelkataloget er det alligevel opført under kemoterapi, fordi MTX også kan anvendes i meget store doser som kemoterapi ved visse kræftsygdomme.

Hæmmer MTX sårheling?

MTX-behandling påvirker hverken sårheling i huden, knogle- eller sårheling efter operationer, men alligevel er det en udbredt misopfattelse, som patienter ofte møder.

Må jeg blive vaccineret?

Der er ingen officielle anbefalinger i forbindelse med vaccination. Influenzavaccine og vacciner uden levende virus kan uden videre gives. Eventuelt kan du holde en pause med MTX 1 uge før og 2 uger efter vaccination med levende organismer (gul feber, tuberkulose, skoldkopper, mæslinger, fåresyge, røde hunde, tyfus i kapsel-form, kolera).

Må jeg gå i svømmehallen?

Ja, MTX udskilles ikke i sved, og derfor skal du ikke tage særlige forholdsregler ved brug af svømmehal, varmtvandsbassin eller ved at gå til massage.